

С. В. Архипенко, аспірантка,
асистент кафедри банківської справи,
Криворізький економічний інститут
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

АКТИВІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЕГІОНУ ЗБОКУ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ ЧЕРЕЗ ІНСТРУМЕНТИ КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ

Сьогодні держава не в змозі фінансувати заходи, спрямовані на розв'язання проблем регіонального розвитку, тільки за рахунок бюджетних коштів. Тобто на місцеві органи лягає відповідальність щодо пошуку альтернативних джерел фінансування регіональних програм розвитку. З огляду на це органи місцевого самоврядування повинні застосувати механізм фінансування територій, заснований на якомога більшому залученні власних коштів підприємств і фізичних осіб регіону та їх використання як інвестиційних ресурсів. Автор пропонує здійснення пошуку альтернативних джерел фінансування потреб регіону через аналіз можливостей кредитної системи, тобто розглянути деякі наявні важелі кредитної системи держави на предмет залучення через них органами місцевого самоврядування додаткових коштів для регіону.

Для реалізації залучення коштів через кредитний механізм потрібна певна інфраструктура на зразок інвестиційних фондів, компаній чи інших посередників (небанківських фінансово-кредитних установ), для створення яких, як вже зазначалось, потрібні законодавчі передумови. Та у якості фінансових посередників регіональна влада може використовувати і банківську систему. Для зручності можна створити Регіональний банк інвестування (умовно назвемо його так) або використовувати будь-який існуючий банк у рамках довгострокового кредитування. Такий банк цілком міг би кредитувати підприємства пріоритетних для регіону галузей, використовуючи в якості джерела ресурси (вклади) фізичних та юридичних осіб. Можна розширити спектр банківських послуг через надання інноваційних кредитів (оскільки це кредит з підвищеним ризиком, банку слід подбати про підвищення вимог до платоспроможності такого позичальника). При цьому позичковий процент по таким кредитам з ціни кредиту повинен перетворитись у важіль регулювання швидкості обігу позикових коштів. Для цього доцільно крім основної ставки виділи-

ти додаткові — верхню та нижню, — та передбачити в кредитній угоді всі умови їх застосування. Оскільки кредити на розвиток пріоритетних галузей пов'язані зі значним ризиком (передбачається фінансування інноваційних проєктів, іпотечне кредитування, пов'язане зі значними строками тощо), можливо є доцільним структурувати процентні ставки за ступенем ризику.

Органи місцевого самоврядування повинні контролювати, щоб кредитування господарства визначеної території відбувалося дійсно за запланованими напрямками — пріоритетами. Для цього також зручно використовувати в якості регулятора кредитну ставку: на потреби дійсно пріоритетних для регіону галузей застосовувати дещо нижчі ставки, ніж для решти позичальників.

З цією метою місцева влада повинна чітко визначитись зі своїми пріоритетами — в якому напрямі диверсифікувати регіон. Для цього на відповідному рівні слід створити певний інформаційний масив даних щодо цього питання, в який би входила інформація про:

- наявність інвестиційного попиту в регіоні — перелік тих галузей та підприємств, які потребують фінансової підтримки;

- обсяги інвестиційної пропозиції — інформація про наявні обсяги та строки вкладів у розрізі банків на даній території. Ця інформація не є конфіденційною і не становить банківської таємниці, адже банки надають відповідні дані інформаційним джерелам (офіційні сайти банків, «Вісник НБУ» тощо), у тому числі і щодо власних пасивів, а саме там і містяться відомості про депозитну базу;

- узгоджені з відповідним органом місцевої влади напрями діяльності регіону, які слід стимулювати.

Маючи такі дані, органи місцевого самоврядування можуть впливати на обсяги та структуру кредитування за програмою регіонального розвитку, але за умови, що вони братимуть участь у формуванні кредитного механізму поряд з банками для фінансування такої програми. Звісно, що умови кредитування, які розробляють банки, є унікальними для кожного з них, але в даному випадку є доцільність співпраці з регіональною владою, яка визначатиме не тільки механізм фінансування певних напрямів економіки, але і повинна забезпечувати себе важелями регулювання цим процесом.

Щодо реалізації даної програми дій, то виникає питання про пріоритетні чи перспективні галузі або види діяльності, або напрями інвестування. Ймовірно, для цього потрібно визначитись з певними характеристиками галузей регіону, за якими і буде проходити відбір. На наш погляд доцільно класифікувати господарс-

тво регіону за критерієм віддачі від вкладених коштів, тобто чого досягне галузь у випадку отримання таких ресурсів. За цим критерієм галузі можуть розподілятися таким чином (рис.):

Рис. Класифікація перспективних видів діяльності регіону

Далі орган місцевої влади розподіляє галузі та види діяльності регіону за даними групами, обирає для себе пріоритет чи пріоритети. У випадку відкриття Регіонального банку інвестування цей орган надсилає туди дану інформацію і перспективні галузі отримують кошти в зазначеному вище порядку кредитування. У випадку залучення до кредитного процесу суб'єктів банківської системи інформація надсилається до банка-партнера, з яким орган регіональної влади попередньо уклав угоду та узгодив всі умови кредитування, і виділення коштів на визначені об'єкти проходить за обумовленою схемою. У разі необхідності місцевий орган може втручатись в процес кредитування, здійснюючи свої регулюючі функції, але знов-таки в порядку взаємних домовленостей з банком.

УДК 336.763.33

Є. В. Афоніна, аспірантка кафедри фінансових ринків,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

БОРГОВІ ЦІННІ ПАПЕРИ У СТРУКТУРІ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ

За допомогою випуску різних видів боргових цінних паперів держава може змінювати строкову та відсоткову структуру свого боргу. Як показують дослідження, країни, що розвиваються, більше віддають перевагу нарощенню зовнішніх запозичень у порівнянні з розвиненими країнами. У свою чергу, ці зовнішні запозичення зде-